

POSUDEK OPONENTA DISERTAČNÍ PRÁCE

Autor práce: Mgr. Jiří Koubek

Název práce:

**Polský stranický systém 1989–2016: ve znamení
polarizace**

Autor posudku: Jakub Charvát, Ph.D.

**Kontakt: Metropolitní univerzita Praha
Dubečská 900/10
100 31 Praha 10**

Lešany – Nelahozeves, 8. června 2016

Kolega Mgr. Jiří Koubek předložil obstojnou disertační práci analyzující vývoj a proměny polského stranického systému po roce 1989. Její ambicí bylo nejen vystihnout hlavní vývojové trendy a jejich dopady na politické strany a stranický systém jako takový, ale rovněž analýza tohoto vývoje na úrovni stranického systému a proměn interakcí v něm, a to v podobě interpretativní případové studie. Největší důraz je přitom kladen na nejvíce aktuální vývojové trendy (tato snaha vrcholí samostatnou kapitolou 4 věnující se vývoji po roce 2013), zatímco dřívější vývoj je spíše stručně shrnut v druhé kapitole předkládané disertační práce. Nad rámec výše řečeného se autor dále pokouší o kontextualizaci zkoumané problematiky, přičemž jako klíčový faktor autor identifikuje antikomunismus. Problematice antikomunismu je přitom věnována kapitola 3, kterou lze, nejen díky rozsahu (nejrozsáhlejší kapitola čítající přes 50 stran textu ve wordu), ale i jejímu vyznění, vnímat jako jakousi páteř a klíčovou část celého textu.

Kolega Mgr. Koubek využil pro zpracování své práce značné množství relevantní odborné literatury, včetně literatury publikované v polském jazyce, což lze jistě považovat, s ohledem na téma práce, za významné plus předkládané disertační práce. Text práce rovněž prokázal autorovu vysokou erudici ve zkoumané problematice, detailní znalost zkoumaného prostředí i kontextů politického vývoje ve zvoleném období, a autora tak lze právem považovat za jednoho z předních českých odborníků na polskou politiku.

Bohužel o poznání slabší je autorovo zpracování zkoumané problematiky. Předložená disertační práce na řadě míst působí dojmem, že je „šita horkou jehlou“ a psána narychlo. K tomuto závěru mě vedou především následující důvody: podoba teoretické kapitoly a struktura práce.

Teoretická kapitola předkládané disertační práce čítá pouhých 10 stran ve wordu (celý text práce přitom čítá celkem 114 stran), čímž se v textu práce spíše ztrácí, což není zcela běžné u kvalifikačních prací tohoto typu. Jakkoli samozřejmě kvantita není rozhodující, i po kvalitativní stránce mám k teoretické kapitole výtku. Kromě toho, že jsou vybrané koncepty představovány vcelku nekriticky (bylo by sice možné namítnout, že již samotný výběr aplikovaných konceptů je formou kritické analýzy teoretických přístupů, s čímž lze jednoznačně souhlasit, na druhou stranu i přesto by bylo v tomto typu práce možné přistoupit ke zvoleným konceptům více kriticky), je slabinou teoretické kapitoly i její neucelená struktura. Teoretická kapitola totiž působí spíše jako (stylisticky) neprovázaný soupis a stručné představení několika vybraných klíčových hesel, respektive konceptů. Teoretická kapitola se tak ve svém důsledku tváří, jako by byla dopisována na poslední chvíli, narychlo a ad hoc (autor „kupí“ informace, aniž by z nich sestavil ucelený a kompaktní analytický rámec), spíše než aby představovala promyšlený a propracovaný analytický rámec v pravém slova smyslu. Teoretické kapitole by proto mnohem více slušela lepší vnitřní propracovanost a provázanost textu.

Na druhou stranu je potřeba zdůraznit a vysoce kladně hodnotit autorovu snahu o aplikaci nových, originálních přístupů, které vhodně a inspirativně rozšiřují dosavadní dominantní přístup ke studiu zkoumané problematiky, přinejmenším v českém politologickém prostředí. To lze považovat za jeden z významných přínosů předkládané disertační práce.

Co se týká struktury práce, tato působí ne zcela promyšleným dojmem (jak již ostatně bylo naznačeno v souvislosti se strukturou teoretické kapitoly). Texty jednotlivých kapitol nejsou příliš provázané, místy práce působí, jako by se jednalo o dva samostatné texty spojené v jeden dokument – jedním je text o polském stranickém systému, druhým pak text o antikomunismu v Polsku. Tomu ostatně odpovídá i struktura práce, kdy má kapitola o antikomunismu vlastní (teoreticky zakotvený) analytický rámec, a je tak jakýmsi samostatným pojednáním umístěným do textu předkládané práce. Toto se pak ostatně projevuje i v samotné struktuře a vyznění závěru. Jakkoli spolu bezesporu obě témata úzce souvisí, kolegovi Mgr. Koubkovi se je nepodařilo v jeho textu vhodně provázat a analyticky zpracovat, což je ve výsledku ke škodě předložené práce.

Podobně pak srovnávací analýza provedená v kapitole 2 (Polsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika) se odlišuje ve svém teritoriálním vymezení případů od srovnávací analýzy provedené v kapitole 3 (Polsko, Maďarsko, Česká republika, Slovenská republika a dále pak ještě Rumunsko a Bulharsko). Toto by se nemělo dít a mělo by být sjednoceno (stejný rozsah srovnávaných případů napříč kapitolami). Textu by jistě více slušelo i zarovnání do bloku.

Přes výše popsané nedostatky, které jsou ale spíše formálního, nikoli však obsahového či faktografického charakteru, lze předloženou disertační práci hodnotit vysoce kladně. Kolega Mgr. Koubek prokázal značnou erudici a rozhled ve zkoumané problematice, schopnost kritického myšlení i odborné argumentace, včetně schopnosti toto téma na vysoce odborné úrovni pojednat. Po obsahové stránce nemám zásadnějších výtek a **předloženou disertační práci vřele doporučuji k obhajobě.**

U obhajoby by mohl kolega Mgr. Jiří Koubek podrobněji rozvést a obhájit svou tezi z druhé kapitoly předložené disertační práce, že od roku 1990 zacházel polský přímo volený prezident se svým mandátem plně v intencích systému delegativní demokracie (viz s. 26). Má to znamenat, že v daném období (podkapitola 2.1 pojednává o období let 1989 až 1993) lze podle autora vnímat Polsko jako delegativní demokracii?